

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

PHD-SURVEY VUB 2020

ANALYSE VAN DE GEVOLGEN VAN COVID-19
OP PHD KANDIDATEN AAN DE VUB

Anaïs Glorieux, Petrus te Braak, Joeri Minnen, Bram Spruyt

Research Group TOR
2020

Inhoudstafel

INTRODUCTIE	1
1. CONTACT MET DE PROMOTOR.....	2
2. COVID-19 EN DATAVERZAMELING.....	6
3. HET EFFECT VAN THUISWERKEN OP HET PHD-TRAJECT.....	8
4. INVLOED VAN THUISWERK OP HET WELBEVINDEN.....	10
5. GEVOLGEN VAN COVID-19 OP HET SUCCESVOL AFRONDEN VAN HET PHD-TRAJECT	12
CONCLUSIE.....	16
APPENDIX A: BEKNOPT OVERZICHT VAN HET VERLOOP VAN HET VELDWERK	
APPENDIX B: OVERZICHT VAN ACHTERGRONDVARIABLEN	

Introductie

In 2020 organiseerde RTDO voor de vierde keer een survey om de werkcondities en -tevredenheid van PhD studenten aan de VUB te meten. Deze studie had twee doelen: 1) meer inzicht verwerven in de behoeften van PhD studenten en meten in welke mate de VUB als werkgever tegemoet komt aan deze behoeften; 2) identificeren van PhD studenten die in een precaire positie zitten om hen te helpen met het verbeteren van hun werksituatie om zodoende ook hun kansen op het succesvol afronden van hun doctoraat te vergroten.

Het veldwerk van de 2020-golf van de survey startte op dinsdag 28 april 2020 (zie appendix A voor een beknopt overzicht van het verloop van het veldwerk en de response). Een maand eerder, op 17 maart, werd besloten om vanwege de ontwikkelingen omtrent het COVID-19-virus, een nationale *lockdown* in te voeren, wat voor PhD studenten een aantal gevolgen had. Vanaf toen werd thuiswerken de regel op de VUB en veranderde ook de samenleving buiten de VUB, wat verregaande gevolgen had voor de bereikbaarheid van andere instellingen, personen, etc, voor het verloop van experimenten, dataverzamelingen, onderzoekstaken en veldwerken. In eerste instantie zou deze lockdown duren tot 3 april 2020, maar al snel werd duidelijk dat de maatregelen verlengd zouden worden. Hierop werd besloten om de 2020-golf van de PhD Survey aan te vullen met een aantal specifieke vragen over de gevolgen van de COVID-19-crisis op het werk van de PhD studenten. De resultaten van deze bevraging, specifiek met betrekking tot de COVID-19-gerelateerde vragen, worden in dit rapport beschreven.

In het vervolg van dit rapport wordt specifiek gefocust op de vragen omtrent COVID-19. Er worden zowel beschrijvende tabellen gepresenteerd als ook een aantal analyses naar achtergrondvariabelen. De constructie van de achtergrondvariabelen is opgenomen in de appendix B.

Brussel, 28 juni 2020

1. Contact met de promotor

Een eerste cluster vragen bevroeg PhD studenten naar het contact met de promotor. Het is evident dat de eerder beschreven aanbeveling om thuis te werken leidt tot minder fysiek contact met promotoren. Het contact verandert hierdoor mogelijk ook van natuur: waar studenten op de VUB mogelijk vaker spontaan contact hebben met hun promotor (snel binnenlopen, elkaar tegenkomen aan de koffiemachine, etc.) wordt contact in COVID-19-tijden een kwestie van planning en dient het te verlopen via andere kanalen. De PhD survey bevatte daarom een specifieke vraag over de communicatiemiddelen die gebruikt worden voor het contact met de promotor. Deze worden beschreven in tabel 1.1.

Tabel 1.1: Gebruikte communicatiemiddelen voor het contact met de promotor

	N	%
E-mail	589	83,0
Videogesprek (Skype, Microsoft Teams, Zoom...)	499	70,3
Telefoon-/audiogesprek	194	27,3
Chatbericht (Skype, Microsoft Teams...)	149	21,0
Tekstbericht/SMS	117	16,5
Ander	20	2,8

In plaats van face-to-face contact geven PhD studenten aan dat zij nu via een combinatie van technische mogelijkheden contact onderhouden met hun promotor. Het meest populaire communicatiemiddel is niet geheel verrassend e-mail. 83% onderhoudt het contact per e-mail. Ook zeer populair, hoogstwaarschijnlijk veel populairder dan voorheen, blijken videogesprekken te zijn. Wij vermoeden dat dit het communicatiemiddel bij uitstek is dat face-to-facecontacten vervangt. Ruim 7 op 10 PhD studenten onderhoudt via videogesprekken contact met de promotor. Meer dan 1 op 4 (27,3%) belt met hun promotor, iets meer dan 1 op 5 (21%) doet dit door middel van chatberichten. Tekstberichten zijn het minst populair (16,5%) om het contact met de promotor te onderhouden.

Ruim 70% heeft dus videodiensten (opnieuw) ontdekt om het contact te onderhouden met de promotor tijdens de lockdown. De vraag is echter of deze veranderingen in communicatie de promotor al dan niet toegankelijker gemaakt hebben. PhD studenten werd daarom gevraagd of zij hun promotor beter of slechter konden bereiken dan voor de lockdown. Deze vraag is echter relatief van aard, wat wil zeggen dat het niets zegt over de absolute mate van contact. Tabel 1.2 toont aan dat voor 70% van de studenten er niets veranderd is. Zij ervaren dat de mate van contact met hun promotor zeer gelijkaardig is met de situatie voor de lockdown. 17% geeft zelfs aan dat hun promotor (veel) gemakkelijker bereikbaar is dan voordien. Voor ongeveer 1 op 8 studenten (12,5%) is het echter moeilijker dan gebruikelijk om hun promotor te bereiken.

Tabel 1.2: Perceptie van de bereikbaarheid van de promotor

	N	%
Mijn promotor is veel makkelijker te bereiken dan gewoonlijk	34	4,8
Mijn promotor is makkelijker te bereiken dan gewoonlijk	87	12,3
Mijn promotor is even makkelijk/moeilijk te bereiken dan gewoonlijk	499	70,3
Mijn promotor is moeilijker te bereiken dan gewoonlijk	73	10,3
Mijn promotor is veel moeilijker te bereiken dan gewoonlijk	17	2,4
Missing	18	
Totaal	728	100

De cruciale vraag is echter in welke mate PhD studenten tevreden zijn met de bereikbaarheid van de promotor sinds de aanbeveling om thuis te werken. Dit wordt weergegeven in tabel 1.3.

Tabel 1.3: Tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor

	N	%
Erg ontevreden	32	1,8
Ontevreden	137	5,2
Neutraal	236	14,5
Tevreden	263	41,1
Erg tevreden	265	37,3
Missing	19	
Totaal	728	100

Bijna 8 op 10 PhD studenten (78,4%) is tevreden of erg tevreden over de bereikbaarheid van hun promotor. 14,5% is hierover neutraal, terwijl 1 op 14 (7%) hierover ontevreden of zeer ontevreden is. We trachten hier iets dieper op in te gaan. In eerste instantie doen we dit door na te gaan welke communicatiemiddelen met de promotor de tevredenheid doen stijgen (zie tabel 1.4). De tevredenheid met het contact met de promotor blijkt het sterkst beïnvloed door videogesprekken. Studenten die contact onderhouden via videogesprekken zijn bijna een half punt (op een schaal van 1 tot 5) positiever over de bereikbaarheid van de promotor. Dit duidt erop dat videogesprekken gepercipieerd worden als beste substituut voor face-to-face contact. Ook contact met de promotor via telefoongesprekken en tekstberichten blijken een positief effect te hebben op de tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor. Het minst belangrijke is e-mail, mogelijk doordat dit een communicatietool is die al veel gebruikt werd voor de start van de lockdown en niet gezien wordt als een valabel alternatief voor face-to-face contact, maar veeleer een aanvulling daarop.

Tabel 1.4: Tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor naar het gebruik van verschillende communicatiemiddelen

	Gemiddelde score tevredenheid bereikbaarheid promotor (op 5)		
	Gebruikt	Niet gebruikt	Verskil
Videogesprek (Skype, Microsoft Teams, Zoom...)	4,21	3,74	0,47
Telefoon-/audiogesprek	4,30	3,98	0,32
Tekstbericht/SMS	4,34	4,02	0,32
Chatbericht (Skype, Microsoft Teams...)	4,26	4,02	0,24
Ander	4,20	4,07	0,13
E-mail	4,08	3,99	0,09

Vervolgens kijken we ook naar de relatie met de frequentie van het contact met de promotor (zie tabel 1.5). Het betreft hier een vraag omtrent de gewoonlijke frequentie van het contact, dus niet de frequentie sinds het ingaan van de maatregelen omtrent COVID-19. Uit de tabel blijkt eigenlijk dat de tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor in tijden van Corona sterk samenhangt met de gewoonlijke bereikbaarheid. Het effect is lineair: hoe vaker men normaal de promotor kan bereiken in normale tijden, hoe tevredener men is met de bereikbaarheid van de promotor tijdens de lockdown. De tabel toont treffend dat PhD studenten met een goed contact met de promotor weinig problemen ervaren tijdens Corona, terwijl studenten die sowieso minder contact hebben met hun promotor dit tijdens de lockdown als extra negatief ervaren.

Tabel 1.5: Gemiddelde score omtrent de tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor naar de frequentie van het contact tijdens de COVID-19-maatregelen

	Gemiddelde score tevredenheid met bereikbaarheid promotor (op 5)
Verschillende keren per week	4,54
Eenmaal per week	4,33
Verschillende keren per maand	4,19
Eenmaal per maand	3,82
Verschillende keren per jaar	3,70
Hooguit eenmaal per jaar	2,69
Totaal	4,07

Hetzelfde beeld toont de gemiddelde score over tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor, naar de inschatting van diezelfde bereikbaarheid. Studenten die aangeven dat hun promotor veel moeilijker bereikbaar is dan anders, ervaren dit als zeer negatief (zie tabel 1.6).

Tabel 1.6: Gemiddelde score omtrent de tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor naar de perceptie van de betrouwbaarheid

	Gemiddelde score tevredenheid met bereikbaarheid promotor (op 5)
Mijn promotor is veel makkelijker te bereiken dan gewoonlijk	4,79
Mijn promotor is makkelijker te bereiken dan gewoonlijk	4,39
Mijn promotor is even makkelijk/moeilijk te bereiken dan gewoonlijk	4,18
Mijn promotor is moeilijker te bereiken dan gewoonlijk	3,14
Mijn promotor is veel moeilijker te bereiken dan gewoonlijk	1,59
Totaal	4,07

We trachten ook na te gaan hoe de tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor verschilt naar achtergrondkenmerken van de doctoraatsstudenten (tabel 1.7). We doen dit, in tegenstelling tot in het gebruikelijke eindrapport over de PhD Survey, pragmatisch. Dat wil zeggen dat niet alle concepten getoetst worden, maar enkel die waarvan vermoed wordt dat ze interessant zijn voor een beter begrip omtrent de tevredenheid. De concrete constructie van de achtergrondvariabelen die we gebruiken in dit rapport wordt weergegeven in Appendix B.

Tabel 1.7: Tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor naar sociale achtergrond van de PhD student

		Gemiddelde score tevredenheid met bereikbaarheid promotor (op 5)	Sig.
Geslacht	Man	4,20	*
	Vrouw	3,94	*
Fase in PhD-traject	Starting phase	4,31	*
	Executing phase	4,05	*
	Finalizing phase	3,90	*
Kans om PhD succesvol af te ronden (op 10)	Laag (0-4)	3,48	*
	Gemiddeld (5-7)	3,95	°
	Hoog (8-10)	4,16	*°
Passie voor PhD onderzoek (op 10)	Laag (0-5)	3,69	*
	Gemiddeld (6-7)	3,88	°
	Hoog (8-10)	4,19	*°
Being on the right track	Not at all/rather not on track	3,54	*°
	Undecided	4,03	*
	Totally/rather on track	4,18	°
Self-efficacy	Laag	3,39	*
	Medium	4,04	
	Hoog	4,23	*
Onderzoekgerelateerde obstakels	Weinig	4,44	*°
	Gemiddeld	3,92	*
	Veel	3,77	°
Ervaren tijdsdruk	Laag	4,29	*°
	Gemiddeld	4,04	°
	Hoog	3,86	*
Work family balance	Slecht	3,93	*
	Gemiddeld	4,08	
	Goed	4,26	*
Totaal		4,07	

Noot: de significantie in de tabel toont welke categorieën significant van elkaar verschillen op $p < .05$

Tabel 1.7 toont kleine maar significante verschillen op basis van het geslacht van de PhD student. Vrouwen zijn iets negatiever over de bereikbaarheid van hun promotor dan mannen. Daarnaast blijkt dat mensen die in de afrondende fase van hun doctoraat de bereikbaarheid van hun promotor negatiever inschatten dan mensen in de startende fase. Mogelijk hebben mensen in de afrondende fase meer nood aan een directe beschikbaarheid van hun doctoraat, en wordt dit verhinderd door de fysieke afstand tussen promotor en student. Een andere verklaring is eenvoudiger: stress, dat zich uit in een ietwat negatievere beoordeling. Mensen die de kans om hun PhD succesvol af te ronden laag inschatten zijn ook ontevredener over de bereikbaarheid, net als mensen met een lage passie voor hun PhD, mensen met een laag zelfvertrouwen, mensen die onderzoekgerelateerde obstakels ervaren, mensen met een hoge tijdsdruk en een slechte work-family balance. De richtingen van de verbanden verbazen niet: mensen die negatief scoren op eender welk construct, scoren ook slechter over de bereikbaarheid van de promotor.

Er werden geen significante verbanden gevonden in de mate van tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor en de doctoral schools, de nationaliteit van de PhD student en het ervaren van persoonlijke obstakels.

Al concluderend kan men stellen dat het contact met de promotor anders verloopt in tijden van Corona. Een overgrote meerderheid van de PhD studenten heeft contact met promotoren via video- en telefoongesprekken. Zij die dit niet hebben, schatten de bereikbaarheid van de promotor beduidend lager in. Het lijkt aldus dat studenten nood hebben aan een valabel alternatief voor face-to-face contact door middel van video- en telefoongesprekken. E-mailverkeer kan het normaal contact niet volledig vervangen. Studenten zijn over het algemeen ook zeer tevreden over de bereikbaarheid van de promotor in deze tijden. Slechts 1 op 14 studenten zijn (zeer) ontevreden hierover. De studenten die ontevreden zijn, kenmerken zich onder andere doordat zij ook buiten coronatijden minder tevreden zijn over het contact met hun promotor.

2. COVID-19 en dataverzameling

De PhD Survey bevatte ook enkele vragen over het effect van COVID-19 op eventuele dataverzamelingen. Uit de bevraging blijkt dat iets meer dan de helft van de ondervraagde personen (n=367) een dataverzameling had ingepland in het kader van het PhD-onderzoek. Zij kregen enkele vragen voorgelegd over de impact van COVID-19 op hun dataverzameling. Tabel 2.1 toont hoe er werd omgegaan met dergelijke dataverzamelingen.

Tabel 2.1: Omgang met dataverzameling in tijden van COVID-19

	N	%
De dataverzameling kan doorgaan zoals gepland	75	20,5
De dataverzameling werd afgelast	29	7,9
De dataverzameling werd uitgesteld	144	39,3
De methodologie van de dataverzameling werd aangepast	73	19,9
Het is nog niet duidelijk wat de invloed op de dataverzameling is en hoe hiermee zal worden omgegaan	45	12,3
Missing	1	
Totaal	367	100

Van alle mensen die een dataverzameling planden, blijkt dat bijna 40% besloot om de dataverzameling uit te stellen. 8% was zelfs genoodzaakt om de dataverzameling af te lassen. Ongeveer 12% had op het moment van bevraging nog geen duidelijkheid omtrent het verloop van de dataverzameling. Opvallend is dat ook 1 op 5 studenten die een veldwerk planden, aangeven dat zij creatief waren en hun methodologie zo hebben aangepast dat de dataverzameling alsnog kon plaatsvinden. Voor een gelijkaardige groep (20,5%) stelde COVID-19 geen probleem voor het verloop van het veldwerk. De tabel laat zien dat 59% van de studenten op een bepaalde manier problemen ondervindt, door uitstel, afstel of onzekerheid omtrent de dataverzameling. De overige 41% kon concrete problemen met dataverzameling voorkomen door het aanpassen van de methodologie of doordat het veldwerk kon doorgaan zoals gepland.

Er blijken aardige verschillen te zijn tussen de verschillende Doctoral Schools omtrent de omgang met dataverzamelingen (zie tabel 2.2). Zo blijkt uiteindelijk LSM, niet geheel verrassend, de meeste problemen te ervaren. Ruim 56% van de verzamelingen moest uitgesteld worden, terwijl slechts 9% doorgang kon vinden. Dit is een groot verschil met DSh en NSE waar het uitstel beperkt bleef tot respectievelijk 30 tot 33%, en het veldwerk alsnog kon doorgaan in 25-26% van de getallen. Onder PhD studenten verbonden aan DSh is de onzekerheid omtrent het veldwerk echter het grootst (18,5% versus 9 en 10%).

Tabel 2.2: Omgang met dataverzameling in tijden van COVID-19 naar de verschillende Doctoral Schools

	DSh	NSE	LSM
De dataverzameling kan doorgaan zoals gepland	25,0	25,9	9,3
De dataverzameling werd afgelast	9,3	6,1	9,3
De dataverzameling werd uitgesteld	29,6	33,3	56,1
De methodologie van de dataverzameling werd aangepast	17,6	25,9	15,0
Het is nog niet duidelijk wat de invloed op de dataverzameling is en hoe hiermee zal worden omgegaan	18,5	8,8	10,3
Totaal	100	100	100

Het grootste deel van de respondenten waarvoor de dataverzameling doorgaat zoals gepland zegt dat de coronamaatregelen geen invloed hebben op de timing van hun onderzoek (zie tabel 2.3). Voor de groep waarvoor de data verzameling afgelast werd, is het grootste deel (37,9%) onzeker over welke gevolgen dit heeft voor hun onderzoek. Een ander groot deel (27,6%) zegt vertraging op te lopen, maar verwacht deze later te kunnen inhalen. De helft van de PhD kandidaten waarbij de dataverzameling wordt uitgesteld, verwacht ook de opgelopen vertraging te kunnen inhalen. Ook wanneer de methodologie van de dataverzameling wordt aangepast verwacht 45,2% vertraging op te lopen die later in te halen valt. Voor iets meer dan 1 op 4 (26,0%) betekent dit onzekerheid over het verdere verloop van het onderzoek.

Tabel 2.3: kruistabel impact op de dataverzameling bij impact op de timing van het onderzoek

	Gaat door zoals gepland	Afgelast	Uitgesteld	Methodologie werd aangepast	Onzeker
De corona-maatregelen maken me ongerust over de timing van mijn onderzoek, maar het is nog niet duidelijk wat de precieze gevolgen zullen zijn	10,7	6,9	1,4	5,5	2,2
De corona-maatregelen hebben geen invloed op de timing van mijn onderzoek	54,7	20,7	11,8	21,9	13,3
De corona-maatregelen zorgen ervoor dat ik vertraging oploop met mijn onderzoek, maar ik verwacht dit in te halen	16,0	27,6	50,0	45,2	31,1
De corona-maatregelen zorgen ervoor dat ik meer tijd heb om mijn onderzoek af te ronden	0,0	6,9	3,5	1,4	4,4
De corona-maatregelen zorgen ervoor dat ik vertraging oploop met mijn onderzoek, en zal een grote invloed hebben op het succesvol afronden van mijn onderzoek	18,7	37,9	33,3	26,0	48,9
Totaal	100	100	100	100	100

3. Het effect van thuiswerken op het PhD-traject

De aanbeveling om voornamelijk thuis te werken vanwege COVID-19 heeft een effect gehad op het onderzoek van PhD studenten (zie tabel 3.1). Dit effect blijkt eerder negatief te zijn. 43% geeft aan dat het een (erg) negatieve invloed heeft op hun onderzoek, terwijl slechts 24% een positieve invloed ziet. 33% ziet geen enkel effect van thuiswerken op hun onderzoek.

Tabel 3.1: Het effect van thuiswerken op het PhD-traject

	N	%
Erg negatieve invloed	41	5,8
Negatieve invloed	263	37,1
Geen invloed	236	33,3
Positieve invloed	137	19,3
Erg positieve invloed	32	4,5
Missing	19	
Totaal	728	100

Tabel 3.2 beschrijft het effect van thuiswerken op het PhD-traject naar sociale achtergrond van de PhD student. Hiervoor construeren we het effect op een schaal van 1 tot 5. Een hoge score duidt op een positief effect, terwijl een lage score duidt op een negatief effect. De gemiddelde score bedraagt 2,8.

Tabel 3.2: Het effect van thuiswerken op het PhD-traject naar sociale achtergrond

	Involed van thuiswerk op het onderzoek (score van 1 tot 5)	Sig.
Nationaliteit		
	Belgisch	2,89 *
	Europees, niet Belgisch	2,64 *
	Niet Europees	2,76
Fase in PhD traject		
	Starting phase	2,82
	Executing phase	2,68 *
	Finalizing phase	3,01 *
DS		
	DSh	2,88 *
	NSE	2,61 *°
	LSM	2,99 °
	Interdisciplinair	3,00
Kans om PhD succesvol af te ronden (op 10)		
	Laag (0-4)	2,64
	Gemiddeld (5-7)	2,66 *
	Hoog (8-10)	2,87 *
Being on the right track		
	Not at all/rather not on track	2,56 °
	Undecided	2,68 *
	Totally/rather on track	2,93 *°
Self-efficacy		
	Laag	2,68 *
	Medium	2,82
	Hoog	2,90 *
Onderzoekgerelateerde obstakels		
	Weinig	2,93 *
	Gemiddeld	2,69 *
	Veel	2,75
Totaal		2,80

Noot: de significantie in de tabel toont welke categorieën significant van elkaar verschillen op $p < .05$

Het effect van thuiswerken is iets positiever voor Belgen dan voor Europeanen. Mogelijk is een deel van de Europeanen naar hun thuisland getrokken tijdens de lockdown, waar de werkomstandigheden minder optimaal waren. Hierbij kan gedacht worden aan gebrekkige home-office-omstandigheden, terug bij ouders moeten gaan wonen, etc. Doctoraatsstudenten die in de uitvoerende fase zitten, ervaren het negatiefste effect. Mogelijk is dit gelinkt aan het

doen van dataverzameling, eigen aan deze fase, waarvoor thuiswerken minder optimaal is. Opvallend is ook dat self-efficacy betrekkelijk grote verschillen laat optekenen. Mensen met een laag zelfvertrouwen blijken merkkelijk negatiever over het effect van thuiswerken op hun onderzoek, dan mensen met een hogere mate van zelfvertrouwen. Er werden ook kleine maar significante verschillen gevonden naar Doctoral School: Studenten verbonden aan NSE zijn wat negatiever dan de andere twee.

Er blijkt daarnaast een verband te bestaan tussen tijdsdruk en thuiswerken. Hiervoor maken we een koppeling tussen de studenten die deelnamen aan zowel de PhD Survey van 2019 als die van 2020 (n=345). Studenten die aangeven dat zij een (erg) negatief effect zien van thuiswerken zijn ook de mensen die merkkelijk meer tijdsdruk ervaren sinds de COVID-19-crisis (zie tabel 3.3).

Tabel 3.3: De ervaren tijdsdruk naar het effect van thuiswerken op het PhD-traject

	(Erg) negatieve invloed	Geen invloed	(Erg) positieve invloed
Minder tijdsdruk dan '19	17,6	25,5	27,4
Evenveel tijdsdruk dan '19	22,9	35,3	23,3
Meer tijdsdruk dan '19	59,5	39,2	48,8
Totaal	100	100	100

p<0,05

De meningen over het effect van thuiswerken op het PhD-traject zijn de meningen aldus verdeeld. Duidelijk is wel dat de balans licht naar het negatieve omslaat. Mensen die aangeven dat zij een negatief effect ervaren hebben ook een grotere kans om een hogere tijdsdruk te rapporteren in vergelijking met vorig jaar. Er werden kleine verschillen gevonden naar sociale achtergrond. Het opvallendst is dat studenten verbonden aan Doctoral School NSE wat negatiever zijn dan studenten verbonden aan andere doctoral schools.

4. Invloed van thuiswerk op het welbevinden

Naast het effect van thuiswerk op het PhD-traject, werd tevens nagegaan hoe thuiswerken het welbevinden beïnvloed ("Does working from home have an influence on your overall wellbeing?"). Tabel 4.1 toont dat 42% aangeeft dat thuiswerken een (erg) negatief effect heeft op zijn/haar welbevinden. 1 op 4 daarentegen, geeft aan dat thuiswerken een positief effect heeft op het welbevinden.

Tabel 4.1: Het effect van thuiswerken op het welbevinden van de PhD student

	N	%
Erg negatieve invloed	24	3,4
Negatieve invloed	274	38,7
Geen invloed	236	33,3
Positieve invloed	137	19,4
Erg positieve invloed	37	5,2
Missing	20	
Totaal	728	100

Naar sociale achtergrond kunnen een paar kleine verschillen waargenomen worden. Belgen zijn iets positiever over het effect van thuiswerk op het welbevinden dan buitenlander, evenals mensen die in de finaliserende fase van hun doctoraat zitten, die aangeven "on track" te zijn met hun PhD. Mensen een laag zelfvertrouwen ervaren iets meer negatieve gevolgen. Het grootste verschil wordt echter gevonden naar Doctoral School: NSE zijn 0,4 punten op 5 negatiever dan studenten verbonden aan LSM.

Tabel 4.2: Het effect van thuiswerken op het welbevinden van de PhD student naar sociale achtergrond

	Invloed van thuiswerk op welbevinden (score van 1 tot 5)	Sig.
Nationaliteit		
	Belgisch	2,96 *°
	Europees, niet Belgisch	2,72 *
	Niet Europees	2,76 °
Fase in PhD traject		
	Starting phase	2,73 *
	Executing phase	2,82
	Finalizing phase	2,98 *
DS		
	DSh	2,87
	NSE	2,69 *
	LSM	3,08 *
	Interdisciplinary	2,50
Being on the right track		
	Not at all/rather not on track	2,56 °
	Undecided	2,68 *
	Totally/rather on track	2,93 *°
Self-efficacy		
	Laag	2,71 *
	Medium	2,96 *
	Hoog	2,90
Totaal		2,84

Noot: de significantie in de tabel toont welke categorieën significant van elkaar verschillen op $p < .05$

We trachten het welbevinden iets dieper te onderzoeken, door een combinatie te maken tussen het effect van COVID-19 op het PhD-traject enerzijds en anderzijds op het welbevinden. Het is duidelijk dat dit hand in hand gaat. De correlatie tussen beide variabelen bedraagt $r=0,55$. Tabel 4.3 toont dat mensen die een negatief effect ervaren op hun onderzoek dit ook veelal doen op het welbevinden.

Tabel 4.3: Het effect van thuiswerken op het welbevinden van de PhD student naar het effect van thuiswerken op het PhD-traject

	(Erg) negatieve invloed op onderzoek	Geen invloed op onderzoek	(Erg) positieve invloed op onderzoek
(Erg) negatieve invloed op welbevinden	63,0	30,9	20,1
Geen invloed op welbevinden	27,7	52,5	16,6
(Erg) positieve invloed op welbevinden	9,2	16,5	63,3
Totaal	100	100	100

$p < .001$

Thuiswerken lijkt naast een negatief effect op het PhD-traject ook een negatief effect te hebben op het welbevinden van PhD studenten. De twee hangen bovendien sterk met elkaar samen. Er werden kleine verschillen gevonden naar sociale achtergrond, waarvan die naar Doctoral Schools het opvallendst zijn: studenten verbonden aan NSE beschrijven het meest negatieve effect van thuiswerken op het welbevinden.

5. Gevolgen van COVID-19 op het succesvol afronden van het PhD-traject

COVID-19 heeft in meer of mindere mate een effect gehad op het welbevinden van PhD studenten alsook op hun PhD-traject. In dit hoofdstuk wordt nagegaan wat het effect is op het al dan niet succesvol afronden van het PhD traject. PhD studenten kregen de vraag voorgelegd in welke mate de COVID-19-maatregelen een effect hebben op de timing van hun traject. De resultaten worden weergegeven in tabel 5.1. Voor een kleine minderheid van 3% betreft het pertinente problemen met de timing, waarvan zij verwachten dat het een grote invloed zal hebben op het afronden van het onderzoek, terwijl 27% aangeeft dat zij vertraging oplopen, maar vermoeden dit te kunnen recupereren tijdens een latere periode van hun PhD-traject. 31% is ongerust, maar kan nog niet specifiek aangeven wat de gevolgen ervan gaan zijn. 38% verwacht geen negatieve gevolgen van COVID-19 op de timing van hun onderzoek. 1 op 14 studenten (7%) denkt dat COVID-19 zelfs een positief effect zal hebben doordat zij meer tijd hebben om het onderzoek af te ronden.

Tabel 5.1: Het effect van de corona-maatregelen op de timing en het succesvol afronden van het onderzoek

	N	%
De corona-maatregelen zorgen ervoor dat ik vertraging oploop met mijn onderzoek, en zal een grote invloed hebben op het succesvol afronden van mijn onderzoek	22	3,1
De corona-maatregelen zorgen ervoor dat ik vertraging oploop met mijn onderzoek, maar ik verwacht dit in te halen	195	27,4
De corona-maatregelen maken me ongerust over de timing van mijn onderzoek, maar het is nog niet duidelijk wat de precieze gevolgen zullen zijn	223	31,4
De corona-maatregelen hebben geen invloed op de timing van mijn onderzoek	219	30,8
De corona-maatregelen zorgen ervoor dat ik meer tijd heb om mijn onderzoek af te ronden	52	7,3
Missing	17	
Totaal	728	100

Net zoals in voorgaande jaren, werd ook dit jaar een vraag in de survey opgenomen omtrent het inschatten van de kans van 0 tot 10 op het succesvol afronden van het doctoraat. Voor 345 studenten is het mogelijk om de data van 2019 met die van 2020 te vergelijken. Het betreft hier dus studenten die minstens 1 jaar op de VUB werkzaam zijn. Studenten die de afgelopen 12 maanden begonnen zijn zitten aldus niet in de onderstaande analyses.

In onderstaande tabel (tabel 5.2) wordt de relatie weergegeven tussen de ingeschatte kans op het succesvol afronden van het doctoraatsonderzoek vorig jaar (2019) en dit jaar (2020). 40% van de respondenten die vorig jaar hun kans op het succesvol afronden van het PhD traject laag inschatten, geven nu aan dat ze denken een gemiddeld hoge kans te hebben om succesvol af te ronden. Nog eens 40% schat hun kansen dit jaar hoog in. Bijna een derde (30,7%) van de respondenten die vorig jaar een gemiddeld hoge kans dacht te hebben, schat deze kans nu hoog in.

Tabel 5.2: kruistabel van de ingeschatte kans om PhD succesvol af te ronden in 2019 versus 2020

	Laag (0-4) in 2020	Gemiddeld (5-7) in 2020	Hoog (8-10) in 2020
Laag (0-4) in 2019	20,0	40,0	40,0
Gemiddeld (5-7) in 2019	7,9	61,4	30,7
Hoog (8-10) in 2019	2,0	16,6	81,5
Totaal	4,6	32,8	62,6

p<.001

Op basis van deze vragen werd een variabele geconstrueerd die het verschil in de kans op het afronden formuleert:

$$\text{Verskil kans op succesvol afronden} = \text{kans in 2020} - \text{kans in 2019}$$

Een positieve score wijst op een hogere kans; een negatieve score wijst op een lagere kans dan in het verleden. In principe zou men verwachten dat de kans over het algemeen iets hoger ligt, omdat bekend is uit eerdere surveys dat naarmate men verder staat in zijn/haar doctoraatsproject, de kans groter wordt. Tabel 5.3 toont echter dat door 1 op 3 studenten de kans later wordt ingeschat (33%). 38% schat de kans even hoog in en 29% zelfs hoger.

Tabel 5.3: Overzicht van ingeschatte kans om PhD succesvol af te ronden in vergelijking met vorig jaar

	N	%
Kans wordt lager ingeschat	108	32,8
Kans wordt even groot ingeschat	126	38,3
Kans wordt hoger ingeschat	95	28,9
Missing	16	
Totaal	345	100

De variabele in oorspronkelijke vorm, dus op een schaal van (theoretisch) -10 tot +10, werd gecontroleerd naar sociale achtergrond. Er werden geen effecten gevonden naar bereikbaarheid van de promotor, tevredenheid met de bereikbaarheid van de promotor, het al dan niet gebruik maken van (video)bellen als alternatief voor face-to-face contact, de impact van COVID-19 op de dataverzameling, de timing, en het welbevinden. Net zoals eerder in dit rapport werd er ook vergeleken voor het verschil tussen 2020 en 2019 in tijdsdruk en work/family balance. Ook een slechtere balance of een hogere tijdsdruk in vergelijking met vorig jaar hebben geen significant effect op het al dan niet succesvol afronden van het PhD-traject.

Het verschil in kans om het doctoraat succesvol af te ronden werd tevens onderworpen aan een multivariate regressieanalyse. De bedoeling hiervan is om na te gaan welke gevolgen van COVID-19 een effect hebben op het verschil in de zelfingeschatte kans om succesvol een doctoraat neer te leggen, en tevens om eventuele effecten te controleren voor andere achtergrondvariabelen (zie tabel 5.4).

Tabel 5.4: Multivariate lineaire regressieanalyse naar het verschil in zelfingeschatte kans om succesvol een PhD-traject af te ronden

	Model 1			Model 2		
	b	β	Sig.	b	β	Sig.
Bereikbaarheid van de promotor (score van -2 tot 2)	-0,02	-0,10		0,07	0,03	
Tevredenheid met bereikbaarheid promotor (score van -2 tot 2)	-0,04	-0,02		-0,18	-0,11	
Communicatie met promotor via telefoon- of videogesprek (ref.: neen)	-0,19	-0,05		-0,12	-0,03	
Impact van corona op dataverzameling (ref.: geen impact)						
Gaet door zoals gepland	-0,14	-0,03		0,07	0,01	
Werd afgelast	0,18	0,02		0,08	0,01	
Methode werd aangepast	0,14	0,02		0,19	0,03	
Onzeker	0,00	0,00		-0,13	-0,02	
Impact van corona op timing PhD (ref.: geen impact)						
Meer tijd	0,35	0,06		0,41	0,07	
Vertraging	-0,21	-0,06		-0,29	-0,08	
Onzeker	-0,16	-0,05		-0,12	-0,03	
Impact van thuiswerk op onderzoek (score van -2 tot 2)	-0,14	-0,08		-0,20	-0,12	
Impact van thuiswerk op welbevinden (score van -2 tot 2)	0,31	0,18	*	0,24	0,14	*
Vershil in tijdsdruk ten opzichte van vorig jaar	-0,13	-0,13	*	-0,17	-0,17	*
Vershil in work family balance ten opzichte van vorig jaar	0,02	0,02		-0,02	-0,02	
Geslacht (ref.: mannelijk)				0,07	0,02	
Geslacht promotor (ref.: mannelijk)				-0,39	-0,11	
Doctoral school (ref.: NSE)						
DSh				-0,15	-0,04	
LSM				0,28	0,07	
Interdisciplinary				1,39	0,05	
Nationaliteit (ref.: Belgisch)						
Europees, niet Belgisch				-0,11	-0,03	
Niet Europees				0,01	0,00	
Fase in PhD (ref.: executing)						
Starting				-0,82	-0,09	
Finalizing				0,39	0,11	
Passie voor PhD (score van -5 tot 5)				0,20	0,21	*
Persoonlijke twijfels				0,09	0,10	
Onderzoeksgerelateerde twijfels				-0,11	-0,17	*
Self-efficacy				0,07	0,08	
Tijdsdruk				0,10	0,12	
Work family balance				0,03	0,03	
N				315		315
Adjusted R²				0,011		0,105

Noot: de significantie in de tabel toont welke categorieën significant van elkaar verschillen op $p < .05$

Veel negatieve gevolgen van COVID-19 lijken geen negatief effect te hebben op de zelf ingeschatte kans om een PhD-traject af te ronden. Zo worden er geen effecten gevonden van de bereikbaarheid van de promotor, de tevredenheid met de bereikbaarheid, of het contact al dan niet verloopt via (video)bellen, de timing van een eventueel veldwerk en de timing van indienen. Er worden wel effecten gevonden van de gevolgen op het welbevinden. Respondenten die aangeven dat COVID-19 een positief effect heeft op het welbevinden, is iets positiever over het succesvol afronden van het doctoraatstraject (en geeft aan dat de kans toeneemt met 0,31). Ook mensen waarvan de tijdsdruk is toegenomen zijn wat negatiever over de kans op het behalen van een doctoraat.

Na het toevoegen van enkele achtergrondvariabelen blijkt ook de mate van passie voor het doctoraatsonderzoek een effect te hebben op de ingeschatte kans om het traject succesvol af te ronden. Hoe hoger er wordt gescoord op passie, hoe hoger de kans wordt ingeschat op het PhD traject succesvol af te ronden. Onderzoeksgerelateerde twijfels hebben dan weer een negatief effect. Hoe meer twijfels er worden ervaren omtrent het onderzoek, hoe lager de kans wordt ingeschat om het traject succesvol te beëindigen.

Het significant verband met het welbevinden wordt hieronder (zie tabel 5.5) bivariaat weergegeven. Studenten die aangeven dat COVID-19 een negatief effect heeft op hun welbevinden schatten gemiddeld de kans 0,3 punten op 10 om hun doctoraat succesvol af te ronden lager in in vergelijking met verleden jaar. Mensen die aangeven dat COVID-19

een positief effect heeft op hun welbevinden schatten de kans daarentegen 0,3 punten hoger in in vergelijking met verleden jaar.

Tabel 5.5: Verschil in ingeschatte kans om PhD succesvol af te ronden naar impact van corona op welbevinden

	Gemiddeld verschil	Sig
Corona heeft een (zeer) negatieve invloed op het welbevinden	-0,30	*
Corona heeft geen invloed op het welbevinden	-0,11	
Corona heeft een (zeer) positieve invloed op het welbevinden	0,30	*
Totaal	-0,08	

Noot: de significantie in de tabel toont welke categorieën significant van elkaar verschillen op $p < .05$

In tabel 5.6 wordt het bivariaat verband weergegeven tussen het verschil in de ingeschatte kans op het succesvol afronden van de PhD en het verschil in tijdsdruk ten opzichte van vorig jaar. Respondenten die dit jaar meer tijdsdruk ervaren schatten de kans op het succesvol afronden van de PhD gemiddeld lager in dan vorig jaar. Respondenten die minder tijdsdruk ervaren dan in 2019 schatten deze kans dan weer hoger in.

Tabel 5.6: Verschil in ingeschatte kans om PhD succesvol af te ronden naar verschil in tijdsdruk t.o.v. 2019

	Gemiddeld verschil	Sig
Minder tijdsdruk dan in 2019	0,26	*
Evenveel tijdsdruk als in 2019	0,02	
Meer tijdsdruk dan in 2019	-0,29	*
Totaal	-0,08	

Noot: de significantie in de tabel toont welke categorieën significant van elkaar verschillen op $p < .05$

Conclusie

In dit rapport werden de resultaten getoond van de specifieke vragen over de gevolgen van COVID-19 voor PhD studenten van de VUB. De resultaten zijn afkomstig uit de PhD Survey 2020, uitgevoerd door de onderzoeksgroep TOR in opdracht van RTDO.

In tijden van COVID-19 toonden zowel PhD studenten als ook de VUB zich in hoge mate flexibel. Zo blijkt dat communicatie tussen student en promotor verschoof van face-to-face naar communicatie via (voornamelijk) (video)bellen. Vooral door deze andere communicatie is men over het algemeen zeer tevreden over de bereikbaarheid van de promotor tijdens de lockdown. Slechts een kleine minderheid is ontevreden over de bereikbaarheid van zijn/haar promotor. Het dient echter gezegd te worden dat er een grotere groep studenten is die van mening zijn dat hun promotor juist beter bereikbaar is dan gebruikelijk. Studenten die ontevreden zijn over de bereikbaarheid van hun promotor tijdens de lockdown, waren ook al voor het ingaan van de lockdown minder tevreden over de bereikbaarheid. De ontevredenen rapporteren een lagere frequentie van contact, ook voordat de lockdown inging. De ontevredenen tijdens corona zijn dus veelal studenten die ook onder normale omstandigheden minder contact met hun promotor hebben.

De lockdown heeft uiteraard niet enkel een direct effect gehad op de VUB, maar ook indirect. Zo gaf iets meer dan de helft van de PhD studenten aan dat zij een dataverzameling gepland hadden tijdens de lockdown. Dit is een kritisch element bij voor de timing van het doctoraatstraject en voor de vervolgwerkzaamheden. Ook hier toonden PhD studenten zich in hoge mate flexibel. Zo konden velen de dataverzameling uitstellen en waren anderen inventief wat betreft de gebruikte methodologie waardoor de dataverzameling alsnog kon doorgaan. Desondanks bevond iets meer dan 1 op de 8 studenten zich in onzekerheid over hun dataverzameling. Ook de verzamelingen die uitgesteld konden worden (40%) kunnen later nog leiden tot potentiële problemen. Opvallend is dat de problemen omtrent dataverzamelingen zich niet geheel toevallig disproportioneel voordoen bij Doctoral School LSM, toch wel de DS die het meest getroffen is door de gevolgen van COVID-19.

Naast de gevolgen voor de communicatie met de promotor en dataverzameling, werden studenten tevens bevraagd wat de gevolgen zijn van thuiswerken voor hun onderzoekstraject en welbevinden. In beide gevallen, en sterk gerelateerd met elkaar, rapporteren studenten helaas toch overwegend negatieve gevolgen. Er kon specifiek worden vastgesteld dat studenten die negatieve gevolgen rapporteren een hogere tijdsdruk ervaren. Het gaat hier niet enkel over tijdsdruk tussen groepen: studenten die negatieve gevolgen ervaren, rapporteren zelf tevens een hogere gerapporteerde tijdsdruk in 2020 ten opzichte van 2019.

Het mogelijk belangrijkste gevolg, vanuit VUB-perspectief, is waarschijnlijk het al dan niet succesvol afronden van een doctoraatstraject. Het is bemoedigend dat slechts 3% van de ondervraagde studenten aangeeft dat COVID-19 een groot effect heeft op het succesvol afronden van hun doctoraatsonderzoek. 27% ervaart tevens problemen, maar verwacht dit nog te kunnen inhalen. Voor een overige 1 op 3 studenten was het op het moment van bevraging nog niet duidelijk wat het effect precies gaat zijn. Het is van belang dat dit verder wordt opgevolgd, om te voorkomen dat de 3% die zware negatieve gevolgen omtrent de timing ervaart, niet ongewenst oploopt.

Naast de directe vragen gerelateerd aan de gevolgen van COVID-19, werd een cruciale gebruikelijke variabele uit de PhD Survey beschreven. Jaarlijks dienen PhD studenten aan te geven op een schaal van 0 tot 10 hoe waarschijnlijk het is dat zij hun doctoraatstraject succesvol zullen afronden. Voor dit rapport werd een variabele geconstrueerd die het verschil tussen 2020 en 2019 berekende. 38% schat de kans gelijkaardig in ten opzichte van vorig jaar, terwijl 29% de kans hoger inschat. Dit lijkt normaal, omdat een jaar later het doel een stuk dichterbij gekomen is. Vanuit dat perspectief is het wat verontrustend dat 1 op 3 PhD studenten dit jaar hun kans op een doctoraat lager inschatten dan vorig jaar. Opvallend is dat de kans niet samenhangt met het contact met de promotor of problemen tijdens het veldwerk. Er is wel een klein effect waarneembaar van welbevinden: studenten die een negatief welbevinden rapporteren, rapporteren tevens een kleinere kans op een doctoraat in vergelijking met vorig jaar. Hetzelfde geldt voor de toegenomen tijdsdruk. We zagen eerder al dat een negatief effect van thuiswerken leidt tot een verhoging van de tijdsdruk. De multivariate lineaire regressieanalyse toont dat deze toegenomen tijdsdruk ten opzichte van 2019 een additief effect heeft op de kans om succesvol een doctoraat af te ronden.

De resultaten van de PhD Survey 2020 lijken voor de meerderheid van de studenten toch negatieve consequenties te hebben. Een minderheid ervaart echter eerder specifiek positieve consequenties. De uitwerking van deze consequenties op het succesvol afronden van een doctoraat lijken op dit moment echter veeleer beperkt. Een grote groep studenten en promotoren zijn flexibel geweest en hebben zowel wat betreft communicatie als ook het veldwerk oplossingen gevonden, wat de negatieve gevolgen beperkt. Desondanks is er een groep studenten die negatieve

gevolgen ondervindt. Het betreft hier vooral een groep die ook al voordien problemen ondervond. De precare situatie van deze studenten lijkt door de COVID-19-maatregelen zeker niet verbeterd te zijn.

De hier gepresenteerde cijfers zijn uiteraard een momentopname, waarbij velen hun visie gaven over de periode eind april, begin mei. Deze vaststelling vergt dat er voorzichtig dient te worden omgegaan met de bevindingen. Illustratief in dat opzicht is bijvoorbeeld dat 1 op 3 studenten zegt dat zij geen idee hebben over de gevolgen van uitstel van een dataverzameling op hun timing. Bovendien vertelt de zelfinschatting van PhD studenten om hun doctoraat af te ronden niets over de effectieve gevolgen voor het afronden van een doctoraat. Opvolging van de gevolgen van de COVID-19 is dus absoluut noodzakelijk, omdat ondanks een hoge mate van aanpassing, de consequenties voor een meerderheid eerder negatief dan positief zullen zijn.

Appendix A: Beknopt overzicht van het verloop van het veldwerk

Het veldwerk van de PhD Survey 2020 liep van dinsdag 28 april 2020 tot vrijdag 5 juni 2020. In totaal werden 1.607 PhD studenten uitgenodigd om deel te nemen aan de survey. Zij ontvingen een eerste uitnodiging op 28 april, een eerste herinnering op 6 mei en een tweede herinnering op 20 mei. Daarnaast werden respondenten gemotiveerd om deel te nemen via de RTDO-nieuwsbrief, en werd er door de vicerector onderzoek een mailing verstuurd naar alle vakgroepvoorzitters om hun PhD studenten te overtuigen om deel te nemen aan de survey.

Dit jaar namen in totaal 728 respondenten deel aan de survey, wat neerkomt op een bruto-response van 45% (zie tabel a1). Deze responserate is een grove schatting. De lijst van aan te schrijven PhD studenten is zelden correct en jaarlijks mailen voormalig PhD studenten dat zij al een tijd geleden hun doctoraatstraject succesvol hebben afgerond of hebben opgegeven. De noemer met 1.607 PhD studenten is daardoor met zekerheid te hoog, en de hier gerapporteerde responserate te laag. De response per faculteit wordt weergegeven in tabel a2.

Tabel a1: Partiële en volledige respons

	N	In %
Partieel	49	3,0
Volledig	679	42,3
Totaal	728	45,3

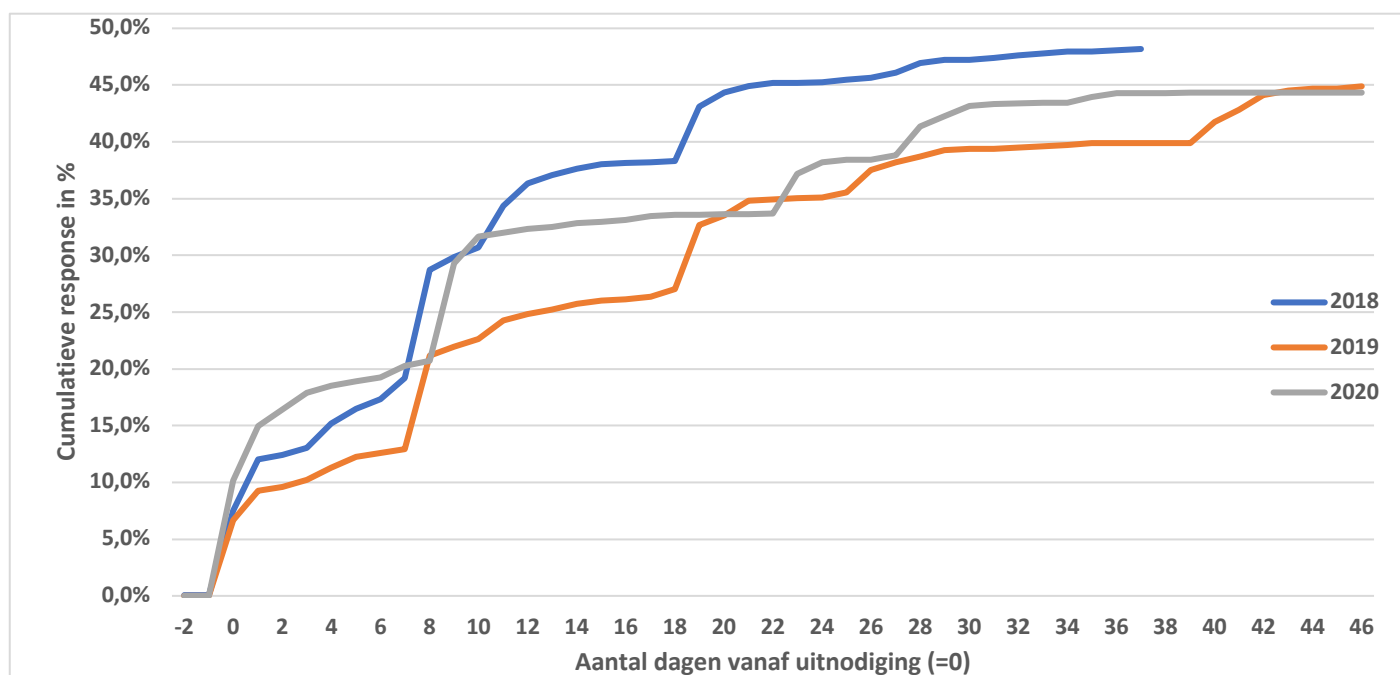
De response verschilt aanzienlijk naar faculteit. De faculteit PE behaalde dit jaar de hoogste responserate met 57,6%. De laagste response werd behaald door de faculteit LC. Daar deden ruim minder dan 1 op 3 studenten deel (28,7%).

Tabel a2: Respons naar faculteit en doctoral school (gebaseerd op gegevens studentenadministratie)

	N	In %
Human Sciences (DSh)	237	40,7
Arts & philosophy	66	37,5
Economic & social sciences & business Solvay school	108	43,7
Law and criminology	29	28,7
Psychology & educational sciences	34	57,6
Natural Sciences & (bioscience) Engineering (NSE)	292	47,9
Sciences & bio-science engineering	147	52,7
Engineering sciences	145	43,9
Life Sciences & Medicine (LSM)	191	48,0
Medicine & pharmacy	143	47,4
Physical education & physiotherapy	48	50,0
Interdisciplinary	8	47,1
Total	728	45,0

Niet enkel de werksituatie van PhD studenten wordt beïnvloed door COVID-19, ook de PhD Survey zelf had hieronder te lijden. Figuur a1 toont het verloop van het veldwerk. Het is duidelijk dat dit jaar uitzonderlijk was wat betreft het verloop. Terwijl de lijnen van de 2018- en 2019-golven parallel lopen, verschilt de 2020-lijn gevoelig. Oorspronkelijk lag de response veel hoger dan in voorgaande jaren, terwijl die in latere fases lager lag. Vermoed wordt dat in het begin van de lockdown, PhD studenten meer dan anders nood hadden om hun mening te laten horen omtrent hun werksituatie in moeilijke tijden. Naarmate het veldwerk vorderde, begon vermoedelijk ook de vermoeidheid omtrent COVID-19, waarbij het tevens niet hielp dat er vele andere surveys omtrent COVID-19 circuleerden, wat een mogelijke verdere surveymoeheid in de hand werkte.

Figuur a1: Vergelijkende cumulatieve brutoresponse naar datum vanaf de start van het veldwerk 2018-2020

Uiteindelijk ligt de behaalde response, ondanks eventuele gevolgen van COVID-19 op de response, op een gelijkaardig niveau als in 2019. Dit blijft echter gevoelig lager dan de response die behaald werd in recordjaar 2018.

Appendix B: Overzicht van achtergrondvariabelen

In deze appendix wordt een beknopt overzicht gegeven van de achtergrondvariabelen die gebruikt worden voor de analyses naar achtergrond in het rapport.

Tabel b1: Overzicht van het geslacht van respondenten en in de volledige populatie PhD studenten

	Respondenten survey		Populatie	
	N	%	N	%
Mannelijk	356	48,9	836	52,0
Vrouwelijk	372	51,1	771	48,0
Totaal	728	100	1607	100

Van de 728 respondenten is 356 oftewel 49% mannelijk, terwijl 372 (51%) vrouwelijk is. Vrouwen zijn dus licht oververtegenwoordigd in de steekproefpopulatie (tabel b1).

Tabel b2: Overzicht van de fase in het PhD-traject waarin PhD studenten zich bevinden

	N	%
Starting phase	149	21,0
Executing phase	378	53,2
Finalizing phase	183	25,8
Missing	18	
Totaal	728	100

Ongeveer 1 op 5 PhD studenten geeft aan dat zij in de startfase van hun doctoraat zitten, waarin zij hun onderzoek nog dienen af te bakenen en bezig zijn met een literatuurstudie (tabel b2). Iets meer dan de helft geeft aan dat zij zich bevinden in de uitvoerende fase, waarin zij bezig zijn met dataverzameling, experimenten en het schrijven van manuscripten. 1 op 4 studenten bevindt zich in de afrondende fase, waarin zij hun doctoraat vormgeven en finaliseren. In vergelijking met vorig jaar is de groep in de startfase iets groter, ten koste van de groep in de afrondende fase. In 2018 was dit echter andersom en is mogelijk te danken aan een toevalsfout.

Tabel b3: Overzicht van de voorgaande werkervaring en eventuele andere job tijdens het PhD-traject

	N	%
Geen voorgaande werkervaring	397	54,8
Voorgaande werkervaring	256	35,3
Nog een andere job naast werk aan de VUB	72	9,9
Missing	3	
Totaal	728	100

Tabel b4: Overzicht van nationaliteit van de PhD kandidaten

	N	%
Belgisch	339	46,6
Europees, niet Belgisch	140	19,2
Niet Europees	149	34,3
Totaal	728	100

Tabel b5: Overzicht van de mate van passie voor het onderzoek (score van 0 tot 10)

	N	%
Laag (0-5)	54	7,5
Gemiddeld (6-7)	188	26,2
Hoog (8-10)	475	66,2
Missing	11	
Totaal	728	100

Tabel b6: Overzicht van 'being on the right track' met het onderzoek

	N	%
Eerder niet/helemaal niet	94	13,2
Onbeslist	116	16,3
Eerder wel/volledig	500	70,4
Missing	18	
Totaal	728	100

Tabel b7: Overzicht van de ingeschatte kans om PhD succesvol af te ronden (score van 0 tot 10)

	N	%
Laag (0-4)	22	3,1
Gemiddeld (5-7)	240	33,8
Hoog (8-10)	448	63,1
Missing	18	
Totaal	728	100

Tabel b8: Principale componentenanalyse omtrent work-family balance

	Factorladingen
I can adjust my working time to my family life	.809
I have enough influence on my working hours	.793
I have ample opportunities to take time off whenever that suits me	.778
The VUB/my supervisor offers sufficient opportunities for employees to adjust their tasks depending on their private situation	.737
I often have meetings at times that are difficult to match with my family situation	-.486
Eigenvalue	2,668
Cronbach's α	0,775

Tabel b9: Principale componentenanalyse omtrent tijdsdruk

	Factorladingen
I have to do more than I want to do	.835
More is expected from me than I can handle	.797
I have to do more than I want to do	.776
I never have time for myself	.753
Too much is expected of me	.719
I frequently have to cancel arrangements that I have made	.714
I never catch up with my work	.709
There are not enough hours in the day for me	.692
Eigenvalue	4,510
Cronbach's α	0,887

Tabel b10: Principale componentenanalyse omtrent tevredenheid met werkomstandigheden

	Warmte werkomgeving	Arbeidsvoorwaarden	Structurele voorwaarden
Opportunities to present results to the department	.820	.237	.284
The available expertise in the department	.761	.221	.215
The introduction to the research group/department	.715	.280	.305
The available funding to go to conferences / summer schools	.544	.499	.486
The possibility to go on vacation/take some time off	.285	.778	.253
Income	.266	.740	.129
Is the overall support you receive within the university sufficient to develop your research?	.145	.704	.268
The training opportunities offered within the university	.479	.505	.223
The available space in the office	.221	.263	.877
The infrastructure (lab, materials, programs) to perform your research in a suitable manner	.386	.230	.868
Eigenvalue	3,469	1,252	1,109
Cronbach's α	0,692	0,692	0,720

Tabel b11: Principale componentenanalyse omtrent ervaren obstakels

	Persoonlijke obstakels	Onderzoeksgelateerde obstakels
Personal reasons	.742	-.203
The unbalanced combination of work and family	.663	-.192
I didn't have the ambition to do a PhD in the first place	.658	-.245
I doubt my own capabilities	.655	-.265
I didn't have the ambition to do a PhD in the first place	.598	-.473
Lack of guidance by my supervisor(s)	.250	-.853
Lack of stimulating research environment	.327	-.819
Lack of results/failed experiment(s)	.273	-.711
Eigenvalue	2,918	1,286
Cronbach's α	0,725	0,682

Tabel b12: Principale componentenanalyse omtrent self-efficacy

	Factorloadingen
I will be able to successfully overcome many challenges	.829
When facing difficult tasks, I am certain that I will accomplish them	.815
I believe I can succeed at almost any endeavour to which I set my mind	.802
I am confident that I can perform many different tasks effectively	.790
Even when things are tough, I can perform quite well	.743
In general, I think I can obtain outcomes that are important to me	.743
Compared to other people, I can do most tasks very well	.724
I will be able to achieve most of the goals that I have set for myself	.702
Eigenvalue	4,740
Cronbach's α	0,900

Tabel b13: Overzicht verschil in ervaren tijdsdruk tussen dit jaar en vorig jaar

	N	%
Ervaart minder tijdsdruk dan vorig jaar	72	22,6
Ervaart evenveel tijdsdruk als vorig jaar	87	27,3
Ervaart meer tijdsdruk dan vorig jaar	160	50,2
Missing	26	
Totaal	345	100

Tabel b14: Overzicht verschil in ervaren work family balance tussen dit jaar en vorig jaar

	N	%
Slechtere work family balance	253	79,3
Work family balance is niet veranderd	48	15,0
Betere work family balance	18	5,6
Missing	26	
Totaal	345	100